

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 193/3
Podgorica, 25.03.2020. godine

Na osnovu člana 40, 139, 140, 141, 143 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-193 od 24.02.2020. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Prihvata se anonimni prigovor, akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-193 od 24.02.2020.g. i privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o. Podgorica, emiteru opšteg televizijskog programa „Televizija Vijesti“, izriče se upozorenje, kao upravno-nadzorna mjera, jer je dana 16. februara 2020.g., u terminu od 15:52:46 do 16:27:56 sati (35 minuta 10 sekundi), u okviru programskog sadržaja „Život sa planinom“, a koji je repriziran dana 22. februara 2020.g., u terminu od 12:05:53 do 12:41:52 sati, emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju (oglašavanje), odnosno propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini jasno prepoznatljivom.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - 1) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11),
 - 2) kršenja obaveze da oglašavanje mora biti jasno prepoznatljivo i audio i/ili vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
3. Privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o., nalaže se da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Televizija Vijesti“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatim Odobrenjem za emitovanje.
4. Privredno društvo „Televizija Vijesti“ d.o.o. dužno je da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u programu „Televizija Vijesti“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije je izrekla emiteru 'Televizija Vijesti' upozorenje jer je u toku programskog sadržaja 'Život sa planinom', koji je emitovan dana 16. februara i repriziran 22. februara 2020. godine, emitovao prikriveno oglašavanje, odnosno zbog toga što je propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja“.
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 24. februara 2020. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je anonimni prigovor, na rad privrednog društva „Televizija Vijesti“ d.o.o. iz Podgorice (u daljem tekstu: „emiter“), emitera opšteg televizijskog programa „Televizija Vijesti“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-193 od 24.02.2020. godine).

U prigovoru se navodi da je emiter „... doveo u zabludu publiku emitovanjem prikrivenog oglašavanja u emisiji 'Život sa morem'... u repriznom emitovanju... izbjegavajući da shodno Pravilniku o komercijalnim audio-vizuelnim komunikacijama... označi telepromotivni sadržaj u kome voditelj najavljuje prilog o kompaniji 'Elan'... nakon toga slijedi prilog i prezentacija... koju sprovodi gospodin Damjan Ambrozić“.

U nastavku prigovora se traži od Agencije da „uvidom u dokumentaciju i ugovore emitera sa ... spoljnim produkcijskim kućama ... i formatima ... utvrdi da li postoje svjesne namjere za obmanu gledalaca.“ Takođe, podnosilac prigovora traži od Agencije da „uvidom u prijavljenu programsku strukturu ovog emitera utvrdi da li emisije spoljne produkcije ulaze u kvotu prijavljene sopstvene produkcije“.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“ i Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je nakon uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera sačinio nalaz dana 24.02.2020. godine (akt broj 05-193/1 od 24.02.2020. god.).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je emiteru dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da, u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-193/2 od 02.03.2020. god.). U ostavljenom roku emiter nije dostavio izjašnjenje.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, kao i uvida u snimak emitovanog programa, Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je dana 16. februara 2020. godine, u terminu od 15:52:46 do 16:27:56 sati (35 minuta 10 sekundi) emitovao programski sadržaj pod nazivom „Život sa planinom“, u okviru kojeg prilog u terminu od 16:06:33 do 16:10:18 sati (3 minuta 45 sekundi) koji je predmet prigovora. U pitanju je kupljeni, dokumentarni programski sadržaj produkcijske kuće „KNB Production“ koji je u Zahtjevu za značajnu izmjenu programske strukture privrednog društva „Televizija Vijesti“ d.o.o. br. 01-217/1 od 13.03.2019. godine naveden pod nazivom „Život sa planinom/morem“. Dana 22. februara 2020. godine u terminu od 12:05:53 do 12:41:52 sati prikazano je reprizno emitovanje programskog sadržaja.

Na početku, uoči uvodne špice i na kraju, nakon odjavne špice, u trajanju od 5 sekundi, na punom ekranu emitovana je grafička najava za programski sadržaj kako slijedi: na gornjoj polovini ekrana prikazan je naziv sadržaja „Život sa morem“, dok je u donjem dijelu ekrana naznačeno: „SPONZORI EMISIJE“, pored čega se nalaze logo oznake: „JPMD“ („Javno preduzeće morsko dobro“) i „Konoba Čatovića mlini“. Nakon toga je emitovana najavna špica za programski sadržaj pod nazivom „Život sa planinom“.

2. Emitovani programski sadržaj bio je posvećen seminaru koji je, u organizaciji asocijacije „M.A.S.I.“ – Crnogorska asocijacija učitelja sportova na snijegu, održan na Žabljaku. Seminar je bio namijenjen instruktorima skijanja, a teme su se odnosile na sigurnost za vrijeme obuke, povrede na skijaškim terenima, uloge i obaveze instruktora skijanja prilikom povreda i sl.

Nakon kratkog intervjua sa gospodinom Miletom Lekovićem (asocijacija M.A.S.I.), koji je govorio o asocijaciji i održanom seminaru, emitovani su pojedini segmenati koji su se odnosili na teme (pane) održanog seminara. Jedan od segmenata se odnosio na snimak prezentacije dr. Dragoslava Nenezića, na temu povreda u sniježnim sportovima (statistički

podaci, istraživanja, učestalost povreda i sl.). Uslijedio je snimak prezentacije, kako je potpisano, Damjana Ambrožića, bez navođenja drugih podataka o predavaču.

Na snimku je prikazano predavanje (prezentacija) Ambrožića o tehničkim inovacijama i najnovijim proizvodima iz svijeta skijanja koji utiču na smanjenje broja povreda. Tokom predavanja se spominje kompanija „Bollé“ koja se bavi proizvodnjom skijaških naočara i kaciga, a kao jedna od novina navodi se optička pravilnost i fotohromatski efekat zaštitnih naočara za snijeg (jedne naočare za sve uslove: sunce, maglu i sl.). U nastavku se pominje švedski Royal Institut za razvoj tehnologija („Royal Institute of Tehnology“ - Stockholm) koji još od 2001. godine razvija sistem pod nazivom „MIPS“ - Multi-Directional Impact Protection System, sistem koji dodatno štiti lobanju pri udarcima, a primjenjiv je, ne samo u skijaškim, već i u svim ostalim sportovima gdje je neophodna upotreba zaštitne kacige (biciklizam, moto trke i sl.). Prikazan je snimak, signal iz režije, na kome se vide zaštitne kacige, sa grafičkom insertacijom u centralnom dijelu ekrana „TOP 5 Ski HELMETS“. Na snimku nijesu vidljive marke i proizvođači kaciga koje se prikazuju.

Potom je uslijedio dio programskog sadržaja koji je predmet prigovora.

U 13 minuta i 49 sekundi od početka emitovanog programskog sadržaja slijedi:

Novinarski tekst (OFF): „Ambrožić je donio i novosti iz 'Elana'. Obradovala nas je vijest da firma iz Begunja ponovo staje na noge. Trenutni vlasnici iz Finske preuzeli su posrnulog slovenačkog giganta i lagano ga vraćaju na staze starog uspjeha. Odrekli su se takmičarskog programa izašli su iz svjetskog kupa i okrenuli se proizvodnji skija za rekreativno skijanje. Četiristotine hiljada skija godišnje se proizvodi. „Amphibio“ je vodeća i najprodavanija skija. Firma je došla do stotinu miliona eura godišnjeg prometa, sa osamstotina dvadeset zaposlenih i sav proizvod radi se u Begunjama. Izuzetno su cijenjeni u proizvodnji skija za free ride i turno skijanje, a posebno su ponosni na novi proizvod koji su patentirali i jedini ga proizvode u svijetu. Naročito interesantan, za vojnu upotrebu i već vojska Slovenije, Bosne i Hercegovine, a uskoro i NATO obuku će raditi na adventure tactix-u.“

Tokom emitovanja navedenog novinarskog teksta se kao pokrivalice, pored snimaka koji prikazuju učesnike na seminaru, prikazuju i snimci na kojima se vidi Ambrožić tokom izlaganja, kao i platno za projektor na kojem se prikazuju različiti „Elan proizvodi“. Snimak je napravljen iz jednog ugla i nema posebnih, naglašanih, kadriranja platna.

Nakon navedenog, emitovan je snimak sa prezentacije g. Ambrožića koji govori o tehničkom rješenju skija koje se preklapaju, namijenjenih za alpinističko skijanje. U izlaganju se ne spominje marka ili proizvođač skija o kojima se govori. U terminu od 16:08:35 do 16:09:31, kao pokrivalica za Ambrožićevo izlaganje se emituje snimak (iz TV režije) na kojem su prikazane sklopive skije, način njihove upotrebe i transport. Snimak u centralnom donjem dijelu ekrana ima sukcesivne grafičke insertacije „Easy Assembly / In less than 15 seconds“, „Complete package / With skins and bindings“ „Fully adaptable / For every condition and terrain“, „First class performance / In all conditions“. Tokom prikazivanja snimka, u trajanju od otprilike sekundu (16:08:41), se može vidjeti da je riječ o Elan skijama. Na samom kraju segmenta prikazan je ponovo snimak koji se odnosi na prezentaciju g. Ambrožića. U pozadini je vidno platno za projektor na kojem je u donjem desnom uglu vidno „Elan“ (snimak iz istog ugla kao i ranije, bez posebnih, naglašanih, kadriranja platna). Tokom opisanog dijela Ambrožić kaže: „Do sada još niko nije napravio tako savršen sistem, kao što su to napravili u Elanu“.

U nastavku sadržaja su prikazani i segmenti koji se odnose na ostale prezentacije (teme) tokom seminara.

3. Članom 8 stav 1 tačka 14 Zakona definisano je televizijsko oglašavanje kao komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu.

4. Članom 8 stav 1 tačka 15 Zakona definisana je prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija kao predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tačka 15 Zakona).
 5. Član 4 stav 1 tačka m) Pravilnika definiše telepromociju kao oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 st. 1 tačka m) Pravilnika).
 6. Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
 7. Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
 8. Član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.
 9. Postojanje prikrivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se uočiti kroz predstavljanje kompanije „Elan“ sa njenom ponudom skijaške opreme, na način da se preporučuje kompanija i gledaocu se obraća kao potencijalnom kupcu – korisniku nekog od proizvoda („*Četiristotine hiljada skija godišnje se proizvodi*“, „*'Amphibio' je vodeća i najprodavanija skija*“, ... *Izuzetno su cijenjeni u proizvodnji skija za 'free ride' i turno skijanje*“, „*posebno su ponosni na novi proizvod koji su patentirali i jedini ga proizvode u svijetu*“, *Naročito interesantan, za vojnu upotrebu i već vojska Slovenije, Bosne i Hercegovine, a uskoro i NATO obuku će raditi na 'adventure tactix-u'*“, „*Do sada još niko nije napravio tako savršen sistem, kao što su to napravili u 'Elanu'*“).
 10. Analizirani programski sadržaj, u dijelu koji se odnosi na, kako novinar kaže, „*novosti iz 'Elana'*“, može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Naime, oglasni sadržaj je predstavljen u okviru uredničkog sadržaja posvećenog seminaru za instruktore skijanja. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, povodom predmetnog događaja (tematski seminar), prenese informacije (izvijesti) o predstavljanju novih, pouzdanih i bezbjednijih proizvoda (opreme) za skijanje, ne može se naći uredničko opravdanje za naglašenu prezentaciju rezultata poslovanja samo jednog proizvođača takve opreme (Elan). Iako je, na početku ovog segmenta, novinar rekao: „*Ambrožić je donio i novosti iz 'Elana'*“, ne može se, sa sigurnošću utvrditi da li su ove informacije dio prezentacije učesnika seminara. Naime, tokom emitovanja navedenog novinarskog teksta, kao pokrivalice, koriste se snimci učesnika na seminaru i snimci na kojima se vidi izlaganje predavača na seminaru (Ambrožić). Dok predstavlja različite proizvode pomenutog proizvođača opreme, na platnu projektor se vidi „*Elan proizvodi*“. Dakle, „*novosti iz 'Elana'*“ koje je, kako kaže novinar „*donio Ambrožić*“ se prije odnose na nove proizvode, nego na specifičnosti poslovanja njihovog proizvođača koje predstavlja novinar („*... Trenutni vlasnici iz Finske preuzeli su posrnulog slovenačkog giganta i lagano ga vraćaju na staze starog uspjeha. Odrekli su se takmičarskog programa izašli su iz svjetskog kupa i okrenuli se proizvodnji skija za rekreativno skijanje. ... Firma je došla do stotinu miliona eura godišnjeg prometa, sa osamstotina dvadeset zaposlenih i sav proizvod radi se u Begunjama.*“). U ovom segmentu emitovanog programskog sadržaja voditelj je preuzeo ulogu prezentera poslovanja kompanije „*Elan*“ i prednosti njene ponude različitih skija, za što se ne može naći uredničko opravdanje.
- Kako je ovaj do emitovan bez oznake da se radilo o televizijskom oglašavanju (*telepromociji*), može se zaključiti da emiter nije učinio televizijsko oglašavanje lako prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja, čime je prekršio član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika.

Na osnovu navedenog, može se utvrditi da je emiter u toku emitovanog programskog sadržaja „Život sa planinom“, prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama jer je emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju, odnosno jer je propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „Televizija Vijesti“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privrednom društvu „Televizija Vijesti“ d.o.o. je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

PRAVNA POUKA

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Žalba odlaže izvršenje rješenja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Televizija Vijesti“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

DIREKTOR
Goran Vuković

